

Kroniek van het Vetje Vrijwilliger aan het woord: Rob Hemmeler

Ik ben Rob Hemmeler, 62 jaar en woon in Amersfoort. Van jongs af aan ben ik al geïnteresseerd in de natuur. In 1986 begon ik als vrijwilliger bij het Centrum voor natuur- en milieueducatie (CNME) van de Gemeente Amersfoort op Landgoed Schothorst en in 1989 kwam ik hier in dienst. Ik had onder andere de zorg over zes grote aquaria, waarin de diverse waterbiotopen rondom Amersfoort zichtbaar werden gemaakt voor het publiek.

Maiskorrels en biermpjes

Binnen het CNME waren veel groepen actief bezig met natuur en natuuronderzoek waaronder de Veldbiologische werkgroep te Velde, een groep veldbiologen die gegevens verzamelde en deze publiceerde in het blad Te Velde. Sinds 1970 was er al regelmatig veldonderzoek gedaan in de Gelderse Vallei en de Eempolders. Rolf Harderingh, Hulshoff Pol, Dirkse en van Ommen waren hiervan de trekkers. Om te bekijken of er sinds die tijd veranderingen waren in de waterfauna begonnen we in 1987 met het opnieuw bezoeken van de beken in de Gelderse Vallei. De ervaringen waren erg wisselend, er was nog veel watervervuiling in die tijd. Soms zat het schepnet vol met maiskorrels van een partij gier die geloosd was, maar we troffen ook een prachtige plek met vele biermpjes.

Visclub het Vetje

De deelnemers aan het vissenonderzoek, waaronder ikzelf, waren zeer enthousiast. Daarom werd op 23 januari 1990 onder stimulerende kracht van Vincent van Laar de visseninventarisatiewerkgroep "Visclub het Vetje" opgericht.

Soortdiversiteit in Gelderse Vallei en Eempolders sterk toegenomen

Met name in de jaren '70 was er sprake van sterke watervervuiling waarbij het zuurstofgehalte kon dalen tot minder dan 2 mg/l. Er trad veel vissterfte op en vooral de meer kritische plantenminnende en stromingsminnende soorten verdwenen. Inmiddels is de situatie sterk verbeterd doordat er niet langer ongezuiverd afvalwater geloosd wordt, ook zijn er op veel plaatsen habitattherstel maatregelen uitgevoerd. De verspreiding van veel vissoorten in de huidige situatie blijkt minimaal verdubbeld ten opzichte van de periode voor 1994. Van de plantenminnende vissoorten is de beschermde bittervoorn, en ook het vetje, sterk toegenomen. Van stromingsminnende soorten zijn winde en alver sterk toegenomen, mede dankzij de aanleg van vispassages.

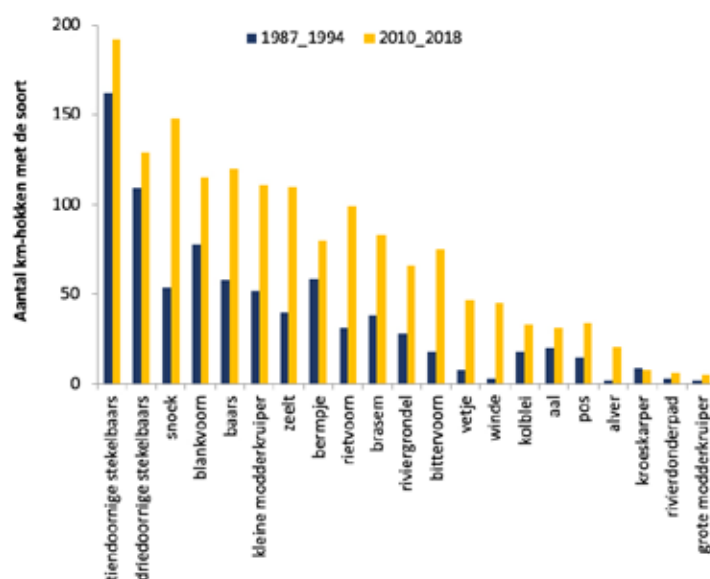

Rob Hemmeler aan het vissen in de Barneveldse beek.
(Foto: Kees de Heer)

Ons doel was om de visfauna van de Gelderse Vallei en de Eempolders systematisch in kaart te brengen. Per kilometerhok werden minimaal vier plekken geïnventariseerd. Werk aan de winkel dus! De opkomst van het idee van vispassages, en de vraag van Hendrik de Nie om gegevens voor een nieuwe visatlas, vormden een extra stimulans. We visten met een duidelijk doel voor ogen; het verzamelen van gegevens en de hoop dat deze gegevens bij zouden dragen aan passeerbare stuwen voor optrekkende vissoorten. Het was een mooi moment toen de Atlas van Nederlandse Zoetwatervissen (1996) gepresenteerd werd, daarvoor hadden wij voor ons gebied een mooie bijdrage aangeleverd.

Rivieronderpad terug van weggeweest

Hoewel we veel plezier hadden zagen we toen ook veel plekken waar het niet zo goed met de waterkwaliteit gesteld was. Op die plekken ving we maar enkele vissoorten. Vanaf het einde van de 20^e eeuw, toen we al met het Vetje gestopt waren werd het beter (zie kader). De waterkwaliteit verbeterde zichtbaar, beken werden hersteld en vispassages aangelegd. Het allermooiste was 9 juli 2016. In de vispassage van de Barneveldse Beek trof ik in mijn schepnet een rivieronderpad. De eerste die ik ving sinds 1987 in ons onderzoeksgebied!

Aanwezigheid van vissoorten* in 208 kilometerhokken van de Gelderse Vallei en Eempolders, die zowel in de periode van 1987-1994 als in de periode van 2010-2018 bezocht zijn.

* exotische soorten zijn niet opgenomen in de grafiek